

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคนิคและวิธีทางภูมิศาสตร์เพื่อพัฒนาเมืองโบราณเวียงท่ากานเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) ศึกษาสภาพกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม บริเวณเมืองโบราณเวียงท่ากาน 2) ศึกษาบริบทการท่องเที่ยวในปัจจุบันของเมืองโบราณเวียงท่ากาน 3) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองโบราณเวียงท่ากานเป็นแหล่งท่องเที่ยว และ 4) หาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับเมืองโบราณเวียงท่ากานเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่าเมืองโบราณเวียงท่ากานสร้างขึ้นประมาณพุทธศตวรรษที่ 17 ตั้งอยู่ที่บ้านท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าคอง จังหวัดเชียงใหม่ ในแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน กึ่งกลางระหว่างแม่น้ำปิงและแม่น้ำจัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งค้นพบซากโบราณสถานสมัยพุทธศตวรรษที่ 18-22 ถึง 17 แห่ง (ในพื้นที่ศึกษา) บางส่วนยังจมอยู่ใต้พื้นดิน ได้มีการศึกษา สำรวจ จุดค้น จุดแต่ง บูรณะโบราณต่าง ๆ ในเวียงท่ากานตั้งแต่ 2508 จนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันนี้ การดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองโบราณเวียงท่ากาน ยังไม่มีมากนัก แม้จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านท่องเที่ยว แต่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุด ทุสโทรม ผลจากการศึกษาพบว่าในภาพรวมประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองโบราณเวียงท่ากานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับปานกลาง แต่ในบางขั้นตอนกลุ่มตัวอย่างต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก เช่น ในขั้นการวางแผน การเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมท่องเที่ยว และขั้นตอนการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว

เมืองโบราณเวียงท่ากานได้รับการพัฒนาให้เป็นนครประวัติศาสตร์ที่ยังมีชีวิต ซึ่งทำได้โดยการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน ควบคุมการก่อสร้าง คัดแปลง ต่อเติม อาคารสิ่งก่อสร้างในเขตเมืองโบราณเวียงท่ากานเพิ่มการปลูกต้นไม้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมภูมิทัศน์ของบริเวณ โบราณสถาน จัดให้มีสิ่งบริการอำนวยความสะดวกและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาเมืองโบราณเวียงท่ากานเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ควรเป็นผลมาจากความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยยึดหลักความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก ผลของการศึกษานี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเวียงท่ากานเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอาจสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ABSTRACT

The objectives of this study, "Application of Geographical Techniques and Methods for Development of Wiang Tha Kan Ancient City for Sustainable Tourism" are: 1) to study physical, social, economic, and cultural conditions around Wiang Tha Kan Ancient City; 2) to study present tourism context of Wiang Tha Kan Ancient City; 3) to study local people participation in development of Wiang Tha Kan Ancient City as tourism site; and 4) to propose guidelines which are suitable for development of Wiang Tha Kan Ancient City as sustainable cultural tourism site.

The result of the study showed that Wiang Tha Kan Ancient City was established around 1700 B.C. It is situated at Ban Tha Kan, Tambon Ban Klang, Amphoe San Pathong, Changwat Chiang Mai, in Chiang Mai – Lamphun Basin and in the middle of Ping and Mae Khan Rivers. It is cultural tourism attraction by which there are 17 ancient remains dated back to 1800-2200 B.C. founded in the area and some of them was still buried underground. There has been study, survey, excavation, restoration and renovation of many ancient remains in Wiang Tha Kan Ancient City since 2508 B.C. up until now. Recently, there is not much of tourism management in this area. Although there are many tourism facilities, most of them are not in good conditions. The study of participation of local people toward development of Wiang Tha Kan Ancient City as sustainable tourism site showed that people preferred to take part in participation at medium level. But at some stages of participation the samplers would like to take part at high level for example in planning, participation in tourism program or activities, and allocation of benefits from tourism.

Wiang Tha Kan Ancient City should be developed as "Living Historical City" which can be implemented by applying landuse classification; control over construction, modification, extension of buildings located within Wiang Tha Kan Ancient City; and planting more trees, thus for improvement of landscape around ancient remains. Besides, tourism facilities and activities should be provided for attracting more tourists.

The development of Wiang Tha Kan Ancient City as for sustainable tourism site should be implemented by cooperation among various sectors and it should be carried out on the basis of the need of local people. The results of this study will be valuable for planning Wiang Tha Kan as sustainable cultural tourism attraction and for application in other related studies.